

Drobci za radovedne

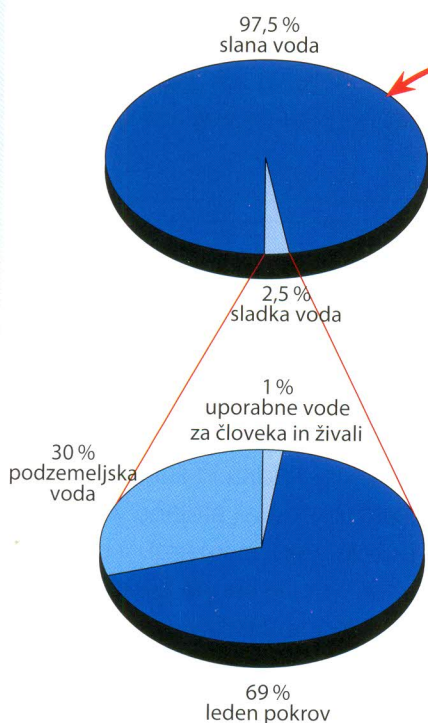
Marianski jarek je najgloblja poznana podmorska točka na Zemlji. Leži na dnu Tihega oceana na globlini 11.035 m. Najvišjo točko na Zemljinem površju predstavlja Azijski Mount Everest, ki meri 8848 m.

Spodbuda

Voda na Zemlji neprestano kroži, zato je nikoli ne zmanjka. **Nariši vodni krog in svojo risbo predstavi sošolcem.**

Izvedel(a) bom:

- ▶ **kolikšen del Zemljinega površja prekriva voda in velikost del kopno.**

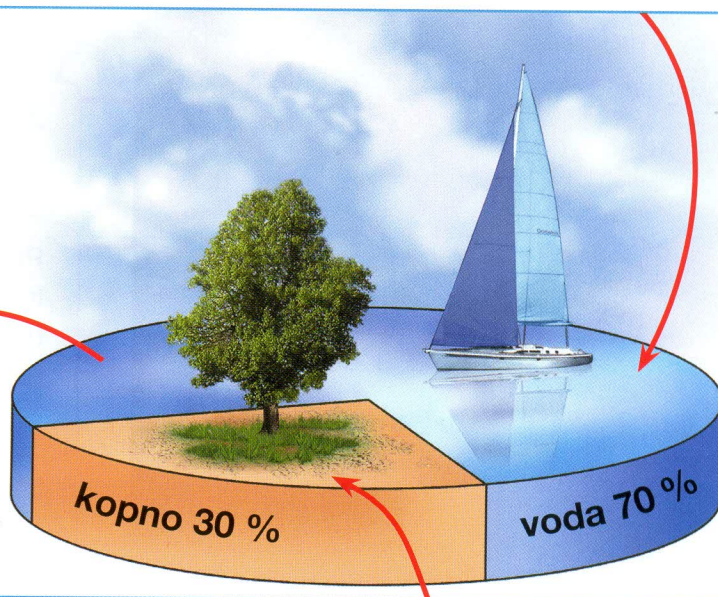

Kopno in voda

Zemljino površje je sestavljeno iz kamninske skorje, vodovja in ozračja. **Vodovje zavzema 70 % Zemljinega površja, kopno pa 30 %.**

Na Zemlji je 97,5 % slane in le 2,5 % sladke vode. Slednja je večinoma ujeta v ledenikih in pod površjem. Najmanjši del sladke vode je v rekah, jezerih in močvirjih. Večina slane vode je v **oceanih**, ki predstavljajo največjo morsko površino na Zemlji.

Velika kopna območja Zemlje imenujemo **celine (kontinenti)**. Manjša kopna območja so **polotoki** (ti so z dveh ali treh strani obdani z vodo), **otoki** (ti so z vseh strani obdani z vodo) in **otočja** (ta predstavljajo skupino otokov s podobnimi značilnostmi).

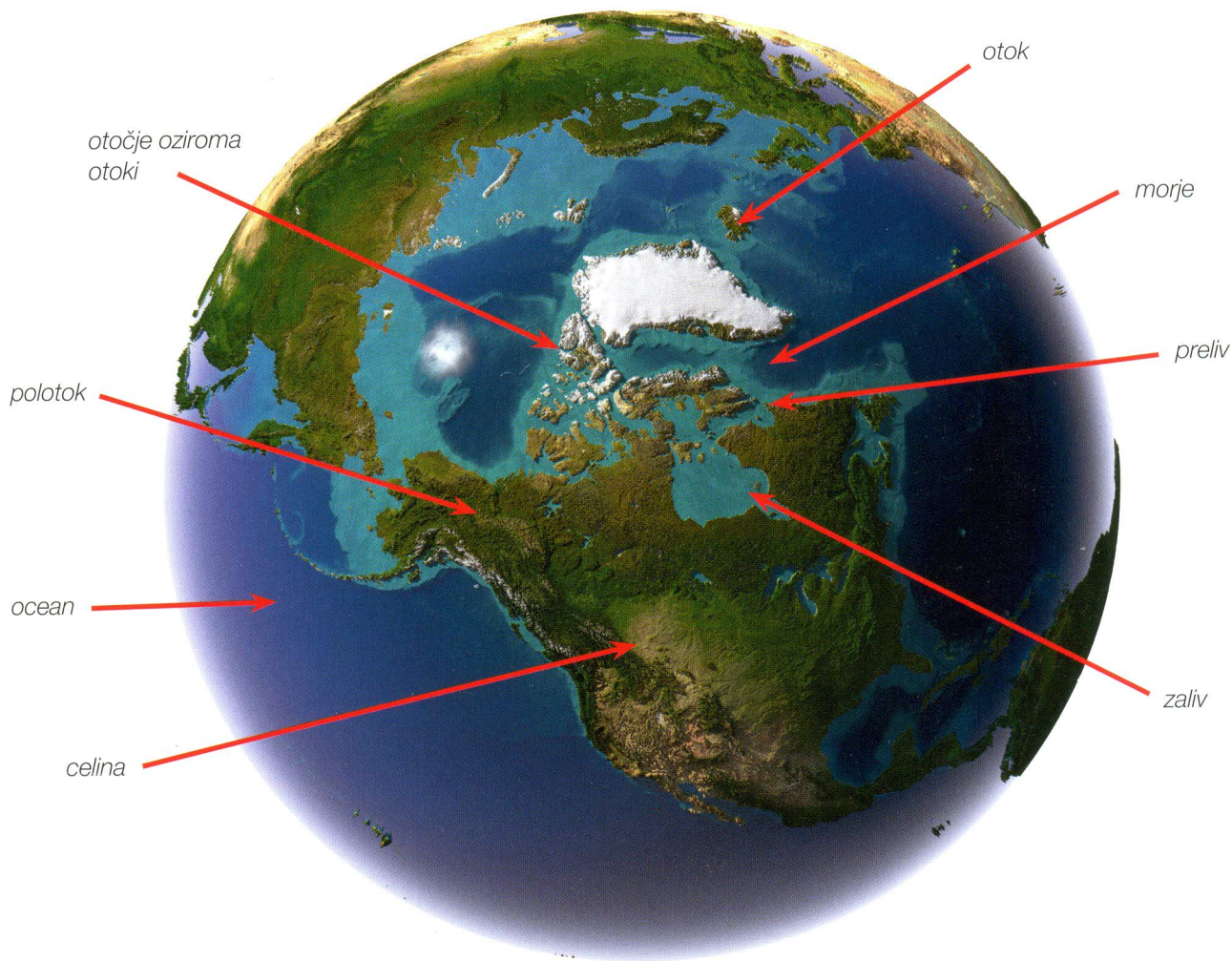
Dejavnost

Tudi jezera so lahko slana ali velika kot morja. Eno najbolj slanih jezer je Mrtvo morje. Poišči ga na zemljevidu v Atlasu sveta (na str. 112 in 117).

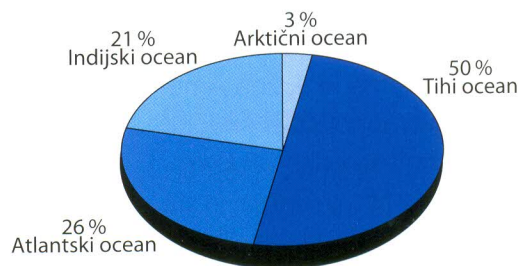
Manjša vodna površja na Zemlji zavzemajo **morja** in **zalivi**. Slednji ponekod segajo globoko v kopno. Morja in oceani imajo skupno gladino in so med seboj povezani s **prelivi**. Pas med kopnim in vodo imenujemo **obala**. Ta je velikokrat razčlenjena, kar pomeni, da je razdrobljena na **otočja**, **otoke**, **polotoke** in **zalive**.

Dejavnost

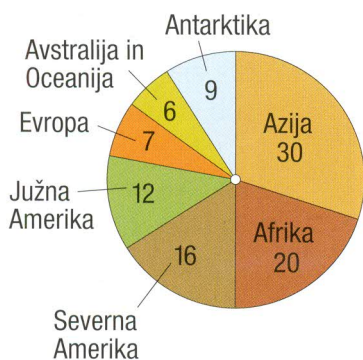
Na satelitskem posnetku Zemlje so označeni izbrani deli kopnega in vode. S pomočjo Atlasa sveta na str. 132 in 162 poišči njihova imena.

Svetovno morje sestavljajo štiri veliki oceani. Največji je **Tihi ocean**, ki ga imenujemo tudi **Pacifik**, manjši je **Atlantski ocean**. Po velikosti jima sledi **Indijski ocean**. Najmanjši in najbolj plitek je **Arktični ocean**, ki ga imenujemo tudi **Severno ledeno morje**. Kljub temu da je Severno ledeno morje zaradi ledenega pokrova večino leta bolj podobno zaledenemu kopnemu, ga Mednarodna hidrografska organizacija imenuje ocean.

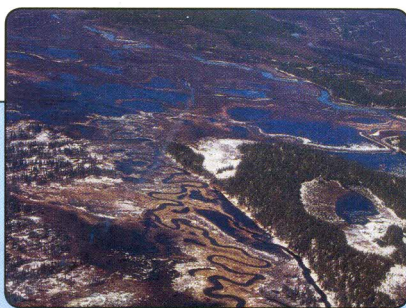
Velikost celin (v odstotkih kopnega)

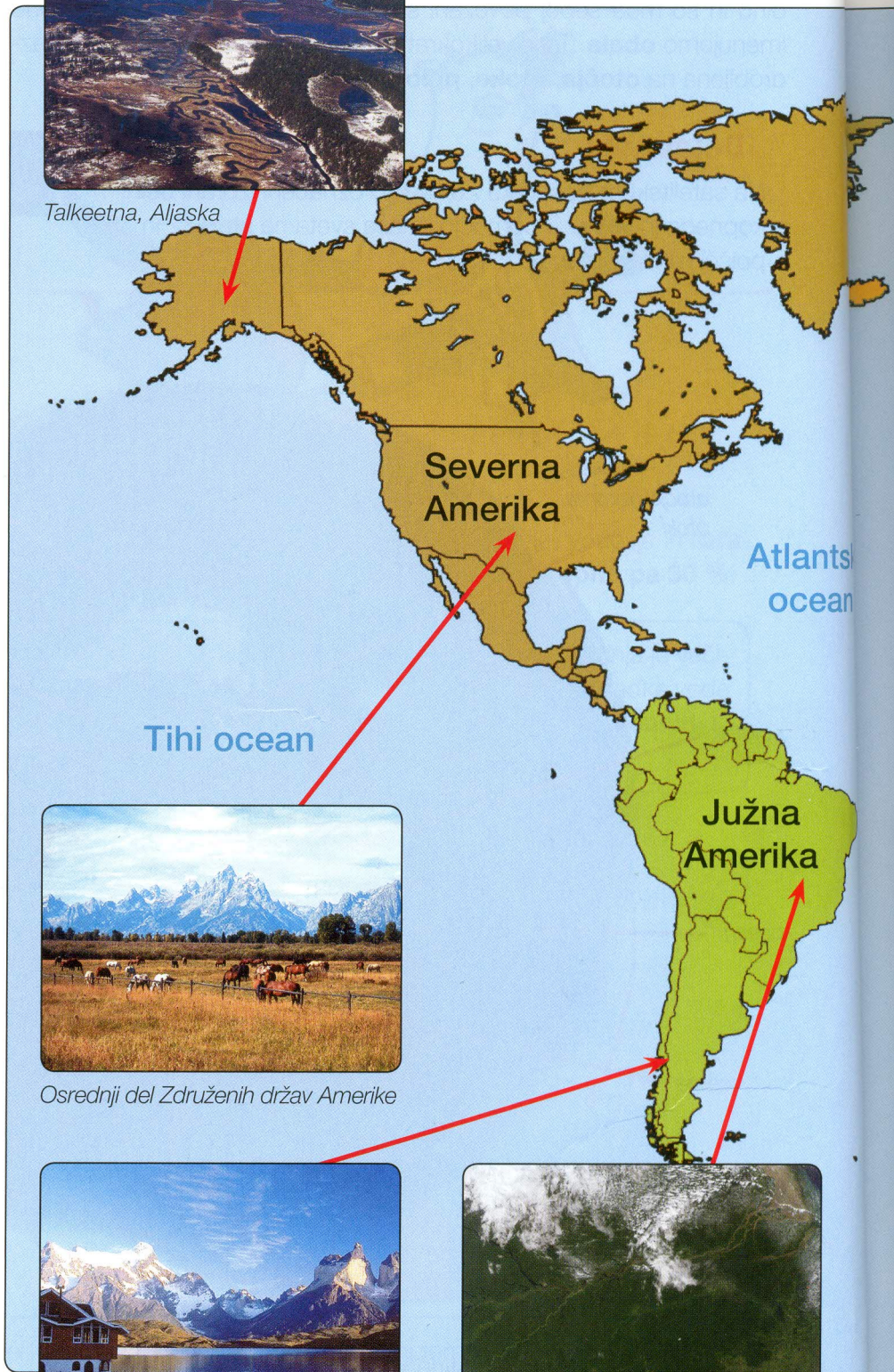
Kopno sestavlja sedem velikih celin. Največja med njimi je **Azija**, sledijo ji **Afrika**, **Severna Amerika**, **Južna Amerika**, **Antarktika** in **Evropa**. Najmanjša celina je **Avstralija**. Evropa in Azija sta sicer ena celina, a se evropski del (Evropa) močno razlikuje od azijskega (Azije), zato ju kljub neizrAZiti meji obravnavamo ločeno kot samostojni celini.

Dejavnost

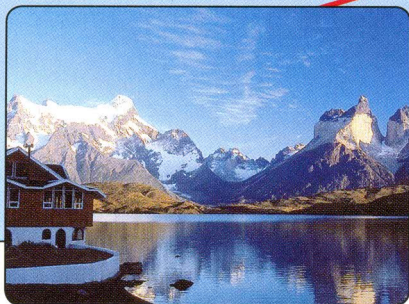
Velikokrat zasledimo, da sta Severna in Južna Amerika poimenovani s skupnim imenom Amerika ter Evropa in Azija s skupnim imenom Evrazija. Razmisli, koliko celin je na Zemlji, če jih tako poimenujemo in združujemo.

Talkeetna, Aljaska

Osrednji del Združenih držav Amerike

Andi, Čile

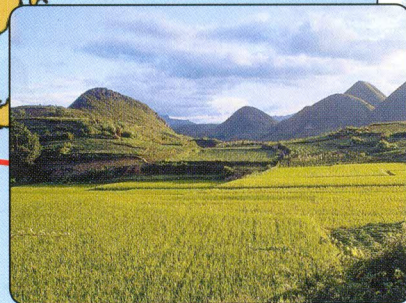
Amazonsko nižavje

Zaradi različne razčlenjenosti obal ima vsaka celina svojo obliko. Evropa ima med vsemi celinami najbolj razčlenjeno obalo, saj je razdrobljena na številne otoke in otočja, morja pa ponekod segajo globoko v notranjost in ustvarjajo zalive ter polotoke. Azija, ki ji pripada največji polotok na svetu (Arabski polotok), je po razčlenjenosti takoj za Evropo. Sever-

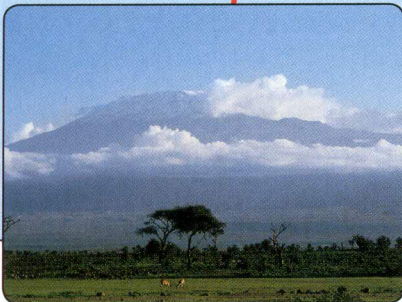

Razčlenjena obala
Turčije in Grčije

Arktični ocean

Pokrajina v okolici reke Huang He, Kitajska

Kilimandžaro, Tanzanija

Avstralska planota

na Amerika je zelo razčlenjena na severu, kjer je največji otok na svetu (Grenlandija), proti jugu pa se število otokov in polotokov zmanjšuje. Med vsemi celinami ima najmanj razčlenjeno obalo Afrika.

Izvedel(a) sem: Na Zemlji prevladujejo vodne površine, saj zajemajo 70 % Zemljinega površja.

Dejavnost

S pomočjo zemljevidov v Atlasu sveta na list papirja natančno preriši obalo Evrope in Azije. Katero celino je lažje prerisati in zakaj?

